

bestikkes særegne Dommere," og om saadanne Dommere udtaler han sig saaledes: „undertiden udnævnes der særegne Dommere for at afgjøre en vis Deel af en Rettergangs sag, enten med Hensyn til en Ting eller et Factum, hvis Bedømmelse fordrer særegne tekniske Kundskaber. Slige factiske Dommere, Burderingsmænd, Skjønsmænd o. s. v. blive i Reglen udnævnte af selve Dommerne." Det synes altsaa, at endogsaa Syns- og Skjønsmænd her henføres til Dommerne. See vi paa den anden Side hen til, hvorledes andre ansete Jurister have betragtet Sagen, saa finde vi, at afdøde Conferentsraad P a r s e n og nulevende Geheimeconferentsraad B a n g i deres Processystem slet ikke have villet beskæftige sig med Landvæsenkommisfairs, idet de nemlig sige: „Disse Forfritter" — nemlig med Hensyn til Landvæsenkommisfairs — „vedkomme ikke Processen, da den foreskrevne Behandling maa ansees som en Undersøgelse og Afgjørelse ad Dyrighedsveien." Vi see saaledes, hvorledes det virkelig er muligt at betragte disse Mænds Virksomhed fra de allerforskjelligste Sider, idet man snart henfører dem til Dommere og snart til Syns- og Skjønsmænd, og det synes derfor ikke at være urigtigt, saaledes som Udvalgets Fleertal har foreslaaet, at sammensatte Landvæsenkommisstonerne saaledes, at der deri bliver repræsenteret saavel det dømmende Element som de Elementer, der ellers ere tilstede gennem Syns- og Skjønsmænd, og dette fremkommer jo derved, at der i Overensstemmelse med det oprindelige Udkast fra Regjeringen er foreslaaet, at Formanden i Under-Landvæsenkommisstonen altid skal være en af de ordinaire Dommere i Amtsraadsdistrictet, og at derimod de to Landvæsenkommisfairs, som tilligemed ham skulle deeltage i Sagernes Behandling, skulle udnævnes af Amtsraadet, altsaa omtrent paa den samme Maade, hvorpaa Syns- og Skjønsmænd ialmindelighed udnævnes. Det er heller ikke usædvanligt, at der endogsaa i reent dømmende Forhold deeltage Mænd, som ikke ere beskiftede af Regjeringen. Saaledes, for at jeg dog ogsaa skal berøre det, det ældre Sandemændsinstitut, som havde at afgjøre Markfjeldsager og Kæbningssager og altsaa egentlig var en Slags Land-

væsenkommisfairs, dets Medlemmer bleve udnævnte af Domskolene blandt Jurisdictionens Befolkning; dette Institut har imidlertid senere tabt al praktisk Betydning. Til Meddomsmænd i Livs- og Gædsager tilfalder jo to af Jurisdictionens Beboere af Dommeren, og de deeltage ligesaa fuldt som han i den virkelige Domsbehandlings Udførelse. Dommerne udnævne ogsaa Liquidationsmænd, og efter Kjøbenhavns Skipperlaugs Artikler beskifter Kjøbenhavns Magistrat blandt Laugets Medlemmer 3 eller 4 Bisiddere, som tage Deel i Paakjendelsen af Særetsager. Det vil altsaa heraf kunne sees, at det ikke er uden Exempel, at den dømmende Myndighed, endogsaa i rene Domsager, udnævnes af Mænd, som ikke ere beskiftede af Regjeringen. Hertil kommer endnu, at saaledes som Forslaget foreligger, er der stillet flere Midler til Regjeringens Raadighed for at betrygge sig, at de Mænd, der skulle paadømme disse Sager, ogsaa ere stiftede dertil. Dertil hører, at Formanden i Kommisstonerne altid skal være en kongelig Embedsmand eller beskiftet af Regjeringen; dertil hører ligeledes, at for enkelte Sagers Bedømmende er det ikke Amtsraadet, der udnævner Landvæsenkommisfairs, men Amtmanden — denne Overfjoged — som blandt et givet Antal Mænd udnævner de enkelte, der skulle benyttes i denne Sag.

Hermed troer jeg at have retfærdiggjort Fleertallets Forslag, forsaavidt det ikke stemmer med Regjeringens eller Mindretallets Forslag. De øvrige Forslag i disse Paragrapher troer jeg ikke, at jeg for Tiden behøver at indlade mig paa nærmere at motivere; der er med Hensyn til dem ikke nogen Overensstemmelse mellem Udvalgets Fleertal og Mindretal, og de stemme ogsaa med de Forslag, som kom frem fra det Udvalg, der i forrige Sæssion var nedsat her i Thinget til denne Sags Behandling.

Klein: Det ærede Thing vil have seet, at jeg ikke har kunnet slutte mig til Udvalgets Majoritet, hvad Spørgsmaalet om Beskiftelsen af Landvæsenkommisfairs angaaer. Jeg har i Betænkningen allerede tilladt mig at antyde den Hovedbetragtning, som har ledet mig til at stille Minoritetsforslag. Min Hovedbe-